

PDF
GRATUIT!

ISTORIE

Caietul elevului

5

Gheorghe Florin GHEȚĂU • Olenca Georgiana GHEȚĂU

Gheorghe Florin GHEȚĂU
Olenca Georgiana GHEȚĂU

ISTORIE

Caietul elevului
pentru clasa a V-a

UTILIZATOR

Nume _____

Prenume _____

București, 2022

Caietul a fost elaborat în scopul lucrului în clasă, majoritatea activităților fiind realizate pe baza manualului de istorie publicat la Editura Aramis (autori: Gheorghe Florin GHEȚĂU și Olenca Georgiana GHEȚĂU), în anul 2022.

Copyright © 2022 Aramis Print s.r.l. pentru prezenta ediție în limba română.

Toate drepturile rezervate. Nicio secțiune din această carte nu poate fi reprodusă sau transmisă sub nicio formă și prin niciun mijloc, electronic sau mecanic, incluzând fotocopierea, înregistrarea audio sau orice altă formă de stocare a informației, fără acordul în scris al editorului.

Redactare: Iuliana Voicu, Cristian Constantin
DTP: Carmen Diana Mateescu
Copertă: Carmen Diana Mateescu
Corectură: Eugenia Oprea
Ilustrații: shutterstock.com

ISBN 978-606-009-578-1

Aramis Print s.r.l. • Redacția și sediul social: B-dul Metalurgiei nr. 46-56,
cod 041833, sector 4, București, O.P. 82 – C.P. 38
Tel.: 021.461.08.08/10/12; fax: 021.461.08.09;
Departamentul desfacere: tel.: 021.461.08.08/10/12; fax: 021.461.08.09;
e-mail: desfacere@edituraaramis.ro
www.edituraaramis.ro
www.librariaaramis.ro

CUPRINS

Unitatea I. Alfabetul istoriei – reconstituirea trecutului	4	Unitatea V. Lumea romană	33
Fișa 1. Izvoare istorice	4	Fișa 27. Fondarea Romei: istorie și legendă	33
Fișa 2. Perceperea timpului și a spațiului: cronologia istoriei, periodizare, spațiu istoric	5	Fișa 28. Statul roman: războaie și expansiune teritorială	35
Unitatea II. Preistoria	6	Fișa 29. Decăderea Imperiului Roman	37
Fișa 3. Primii oameni	6	Fișa 30. Viața cotidiană în lumea romană	38
Fișa 4. Revoluția neolitică – viața oamenilor: sedentarizare, economie	7	Fișa 31. Orașul și monumentele publice	39
Fișa 5. Inventarea metalurgiei – tehnologie și consecințe asupra vieții oamenilor	8	Fișa 32. Colosseumul și gladiatorii	40
Unitatea III. Orientul Antic	9	Fișa 33. Pompei	41
Fișa 6. Mediul natural și viața cotidiană	9	Fișa 34. Armata romană	42
Fișa 7. Orașul-stat Babilon	10	Fișa 35. Zeii romanilor. Templele	43
Fișa 8. Temple și piramide	11	Fișa 36. Creștinismul	44
Fișa 9. Popoare și civilizații pe harta Orientului Antic	12	Fișa 37. Romanizarea	45
Fișa 10. Evreii	13	Unitatea VI. Geto-dacii	46
Fișa 11. Chinezii	14	Fișa 38. Geții și dacii. Rânduiești, obiceiuri, credințe	46
Fișa 12. Inventarea scrierii – de la pictograme la alfabet	15	Fișa 39. Burebista și Decebal. Războaiele daco-romane	48
Fișa 13. Epopeea lui Ghilgameș	16	Unitatea VII. Civilizația islamică	40
Fișa 14. Codul lui Hammurabi	17	Fișa 40. Apariția Islamului – credința musulmană. Expansiunea militară și culturală a Islamului	40
Unitatea IV. Civilizația greacă și sinteza elenistică	18	Unitatea VIII. Europa medievală	52
Fișa 15. Mediul natural și ocupațiile grecilor	18	Fișa 41. Formarea popoarelor europene. Etnogeneza românească	52
Fișa 16. Ceramica între utilitate și artă	19	Fișa 42. Europa creștină în mileniul I	54
Fișa 17. Adevăr și legendă: Legendele Olimpului. Războiul Troian	20	Fișa 43. Creștinarea francilor. Carol cel Mare	55
Fișa 18. Polisul – organizare internă: Atena și Sparta. Procesul de colonizare	21	Fișa 44. Imperiul Bizantin	56
Fișa 19. Histria, Tomis și Callatis	24	Fișa 45. Viața cotidiană în Evul Mediu	58
Fișa 20. Războaiele grecilor: Războaiele Medice, Războiul Peloponezic	25	Fișa 46. Domeniul feudal	60
Fișa 21. Bătălia de la Maraton	26	Fișa 47. Orașul medieval – spațiu al libertății. Orașele italiene și orașele germane	61
Fișa 22. Alexandru Macedon și sinteza elenistică	27	Fișa 48. Cavalerism și onoare	62
Fișa 23. Frumos și cunoaștere în lumea greacă	29	Fișa 49. Cruciadele	63
Fișa 24. Acropola ateniană	30	Fișa 50. Catedrale și universități	65
Fișa 25. Moștenirea lumii grecești	31	Fișa 51. Statele medievale: Franța, Anglia, Imperiul Romano-German	66
Fișa 26. Jocurile Olimpice în Antichitate	32	Fișa 52. Lumea românească și statele medievale în secolele XIV-XV. Târgoviște, Suceava	67
		Fișa 53. Diversitatea culturală în lumea românească: Brașov și Cluj	68

FIȘA 1 Izvoare istorice

I. Citește textul de mai jos și răspunde la cerințe.

„Istoria nu se repetă, dar câteodată rimează.” – Mark Twain

1. Are dreptate autorul, istoria nu se repetă?

2. Ce crezi că înseamnă faptul că istoria rimează? Ești de acord cu acest punct de vedere?

II. Comentează următoarele definiții acordate istoriei.

„Istoria este învățătoarea vieții.” – Cicero, *De oratore*

„Eu socot că sarcina de căpetenie a istoriei este de a împiedica uitarea virtuții.” – Tacitus, *Annales*

„Cei ce uită trecutul vor fi obligați să-l retrăiască.” – George Santayana

III. Realizează corespondența corectă între coloane.

Monedă

Ruine

Cronică

Oseminte

IZVOARE NESCRISE

IZVOARE SCRISE

Hartă

Sabie

Inscripție

Săgeată

Perceperea timpului și a spațiului: cronologia istoriei, periodizare, spațiul istoric

FIȘA 2

I. Scrie în tabelul de mai jos, în ordine cronologică, cele cinci epoci istorice.

Epoca contemporană, Epoca modernă, Antichitatea, Evul Mediu, Preistoria

Prima epocă	A doua epocă	A treia epocă	A patra epocă	A cincea epocă

II. Realizează corespondența între anii și secolele din cele două coloane.

201 î.H.	sec. al XVIII-lea
480 î.H.	sec. al V-lea î.H.
311 d.H.	sec. al III-lea î.H.
15 d.H.	sec. I d.H.
1711	sec. al XV-lea
1475	sec. IV d.H.

Pictură rupestră din Preistorie, Franța

III. Notează în dreptul fiecărui an secolul potrivit.

Anul	Secolul	Anul	Secolul
511 d.H.		44 î.H.	
1600 d.H.		513 î.H.	
1821 d.H.		602 d.H.	
2001 d.H.		999 d.H.	
82 î.H.		2022 d.H.	

IV. Scrie în dreptul fiecărui an mileniul potrivit.

Anul	Mileniul	Anul	Mileniul
1944 d.H.		1054 d.H.	
1848 d.H.		1330 d.H.	
69 d.H.		2100 d.H.	
146 î.H.		814 d.H.	
500 d.H.		1475 d.H.	

FIȘA 3 Primii oameni

- Citește textul de mai jos și răspunde la cerințe.

„Viața inteligentă de pe o planetă ajunge la maturitate atunci când izbutește pentru întâia oară să priceapă cauza propriei sale existențe. Dacă niște creaturi superioare din spațiu vor vizita vreodată Pământul, prima întrebare pe care și-o vor pune, pentru a evalua stadiul civilizației noastre, va fi: *Au ajuns să descopere evoluția?* Organisme vii au existat pe Pământ, fără să știe de ce, vreme de peste trei mii de milioane de ani înainte ca adevărul să fi mijit în cele din urmă în mintea unuia dintre ele. Numele său este Charles Darwin. [...] Astăzi, teoria evoluționistă poate fi pusă la îndoială tot atât cât și teoria potrivit căreia Pământul se rotește în jurul Soarelui.”

Richard Dawkins, *Gena egoistă*

1. Când ajunge la maturitate viața inteligentă, conform autorului?

2. Ce vor întreba extraterestrii, dacă vor vizita vreodată Terra, potrivit autorului?

3. De cât timp există organisme vii pe Pământ?

4. Cine a creat teoria evoluționistă? Cât de sigură este această teorie, potrivit autorului?

I. Alege varianta corectă de răspuns.

1. Paleoliticul este:

- a. Epoca veche a pietrei; b. Epoca mijlocie a pietrei; c. Epoca nouă a pietrei.

2. Mezoliticul este:

- a. Epoca veche a pietrei; b. Epoca mijlocie a pietrei; c. Epoca nouă a pietrei.

3. Neoliticul este:

- a. Epoca veche a pietrei; b. Epoca mijlocie a pietrei; c. Epoca nouă a pietrei.

4. În paleolitic, oamenii își procurau hrana prin:

- a. cules, vânătoare, pescuit; b. vânătoare, agricultură, păstorit; c. comerț, pescuit, agricultură.

5. În paleolitic, uneltele erau confecționate din:

- a. cupru, piatră, silex; b. piatră, lemn, os; c. bronz, os, lemn.

II. Completează enunțurile cu informațiile din lista de mai jos.

animale, picturi rupestre, mezolitic, nomad, grote și peșteri.

1. Descoperirea focului a permis oamenilor să locuiască în _____.
2. Oamenii din paleolitic și mezolitic aveau un stil de viață _____.
3. Câinele a fost domesticit în _____.
4. Viața spirituală s-a manifestat mai ales prin _____.
5. În neolitic, omul a domesticit o serie de _____.

III. Stabilește valoarea de adevăr a următoarelor enunțuri.

1. În neolitic, armele și uneltele erau confecționate prin șlefuire și perforare.
2. Cuprul, aurul și argintul au fost descoperite în paleolitic.
3. Viața economică a omului în neolitic se baza pe troc.
4. Oamenii din neolitic confecționau vase din lut.
5. O gintă era alcătuită din mai multe triburi.

A F

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

Stonehenge, Anglia – monument din perioada neolitică

FIȘA 5

Inventarea metalurgiei – tehnologie și consecințe asupra vieții oamenilor

I. Alege varianta corectă de răspuns.

- Epoca metalelor se împarte în două mari perioade:
 - Epoca bronzului și Epoca fierului;
 - Epoca aurului și Epoca argintului;
 - Epoca cuprului și Epoca zincului.
- Bronzul a fost adus în Europa de:
 - semiți;
 - hamiți;
 - indo-europeni.
- Bronzul este un aliaj din:
 - fier și aur;
 - argint și cupru;
 - cupru și cositor.
- Folosirea bronzului a dus la abandonarea treptată a uneltelor și armelor din:
 - piatră;
 - fier;
 - lut.
- Fierul a fost descoperit de:
 - evrei;
 - persani;
 - hitiți.

II. Completează enunțurile cu informațiile din lista de mai jos.

reutilizat, pietrei, mineritul, piatra, metalelor.

- Metalurgia reprezintă extragerea și prelucrarea _____.
- Bronzul este mai rezistent decât _____.
- Impunerea metalului în fața pietrei a dus la apariția unor noi ocupații precum _____.
- Bronzul și fierul s-au impus treptat în fața _____.
- Spre deosebire de piatră, metalul poate fi _____.

III. Stabilește valoarea de adevăr a următoarelor enunțuri.

- Oamenii au descoperit bronzul înaintea fierului.
- Fierul a fost adus în Europa de către triburile indo-europene.
- Primele metale au fost descoperite în neolitic.
- Fierul s-a impus în fața pietrei.
- Bronzul este un aliaj din cupru și cositor.

A F

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

Fig. 1. Obiecte din Epoca bronzului

Fig. 2. Arme și unelte din bronz

Fig. 3. Inel din bronz

Mediul natural și viața cotidiană

FIȘA 6

• Citește textul de mai jos și răspunde la cerințe.

„Ținutul asirienilor are parte de ploaie puțină. Această cantitate mică de apă ajută doar ca grâul să prindă rădăcini. Odată răsărit, grâul crește datorită apei din fluviu, care, udându-l, face holda să crească.

Lucrurile nu se petrec la fel ca în Egipt, unde fluviul se revarsă el însuși pe câmpuri. Irigația însă o aduce omul, cu ajutorul unor cumpene, căci întregul ținut al Babiloniei, ca și Egiptul, este străbătut de canale. Pe cel mai mare dintre aceste canale, îndreptat spre miazăzi, pot naviga corăbii; pornind de la Eufrat, el ajunge la un alt fluviu, Tigru, pe ale cărui maluri a fost construită cetatea Ninivei.

Dintre toate țările pe care le cunoaștem, acest ținut este cu mult mai roditor în ceea ce privește plantele zeiței Demetra (zeița agriculturii în Grecia Antică), căci aici oamenii măcar nu încearcă să cultive arbori ca smochinul, vița-de-vie, măslinul. Dar cerealele cresc minunat aici și într-o atât de mare măsură, încât la un bob rodesc cel puțin două sute și când este o recoltă îmbelșugată, se ajunge până la trei sute.”

Herodot, *Istorii*

1. Cum era ținutul asirienilor?

2. Ce plantă creștea acolo cu ușurință?

3. De unde provenea majoritatea apei folosite pentru cultivarea grâului? Cum se numește procedeul prin care recoltele primesc apă pe cale artificială?

4. Cum erau udate recoltele Egiptului? Dar în Mesopotamia? Cum se numeau cele două fluvii din regiune?

5. Pe malurile cărui fluviu se afla cetatea Ninive?

6. Ce plante erau foarte roditoare în ținutul Mesopotamiei? Ce nu cultivau mesopotamienii?

7. Câte boabe puteau crește pe un spic de grâu, conform autorului?

FIȘA 7 Orașul-stat Babilon

- Citește textul de mai jos și răspunde la cerințe.

„Orașul însuși este plin de case cu trei și cu patru etaje. Îl străbat străzi drepte, mai ales cele transversale, care duc spre fluviu. La capătul tuturor acestor străzi se aflau, în zidul care mărginea fluviul, niște porți mici – tot atâtea la număr câte erau și străzile. Aceste porți, făcute tot din aramă, duceau pe malul fluviului. [...] În fiecare din cele două cartiere ale orașului se afla – la mijloc – câte o construcție întărită: într-un cartier era palatul regelui (într-o incintă mare și puternică), în celălalt, templul cu porți de aramă al lui Zeus – Belos (turnul Babel din Biblie), templu care mai dăinuiește și în vremurile noastre. El formează un pătrat, fiecare latură având două stadii. [...] În mijlocul sanctuarului a fost construit un turn cu ziduri groase, cu laturile de un stadiu. Deasupra turnului acesta se înalță un alt turn, iar pe acesta altul, și așa ajung să fie opt turnuri. [...] În jurul acestor turnuri s-a construit – în exterior – o scară în spirală, pe unde se poate urca. Pe la mijloc există un loc de făcut popas și sunt bănci, pentru ca oamenii care urcă să se odihnească așezându-se aici.”

Herodot, *Istorie* – Despre orașul Babilon

1. Cum arăta orașul Babilon, în sec. al V-lea î.H., potrivit lui Herodot?

2. Cum arăta Turnul Babel, potrivit autorului?

Templul Etemenanki (reconstituire)

3. Templul descris de Herodot, numit în Biblie Turnul Babel, se numea în realitate Etemenanki și era un zigrat dedicat zeului Marduk. De ce crezi că Herodot nu ne-a oferit informații mai sigure despre acesta?

I. Așază sub fiecare imagine termenul potrivit din lista de mai jos.

zigurat, templu, piramidă, piramidă în trepte.

II. Citește textul de mai jos și răspunde la cerințe.

„Construită pentru faraonul Hufu (sau Keops, așa cum îl numea istoricul grec Manethon), din Dinastia a IV-a, în jurul anului 2560 î.H., piramida reprezintă cea mai înaltă realizare a constructorilor de piramide din Regatul Vechi al Egiptului. [...] Construirea piramidelor este, în esență, un fenomen specific Egiptului Antic, cu toate că există structuri piramidale și în alte părți, în special în America Centrală, însă acestea din urmă aveau funcții diferite, formă diferită și cele mai vechi dintre ele au fost construite la cel puțin o mie de ani după ultima piramidă regală egipteană.”

Peter A. Clayton, Martin J. Price, *Cele șapte minuni ale lumii antice* – Despre piramida lui Keops

Cine? _____

Când? _____

Ce? _____

De ce? _____

Cum? _____

FIȘA 9

Popoare și civilizații pe harta Orientului Antic

- Citește textul de mai jos și răspunde la cerințe.

„Deoarece apa Nilului curge foarte încet, oamenii abat cursul lui cu ajutorul unor mici diguri și o captează fără prea multă greutate, spre a o răspândi pe ogoare, când socot lucrul acesta de folos. Fluviul prilejuiește – în general – atâtea înlesniri pentru agricultură și atâtea foloase pentru oameni, încât majoritatea cultivatorilor nu trebuiau decât să arunce sămânța pe locurile care s-au uscat și să aducă vitele acolo, ca să calce sămânța în picioare. Iar după patru sau cinci luni, ei vin să facă secerișul. Alții, după ce trec cu niște pluguri ușoare peste ogoarele care au fost udate, strâng cu grămada roadele, fără multă cheltuială și trudă. Ca să fie scurt, la toate celelalte popoare, agricultura se face cu mari cheltuieli și osteneți. Numai în Egipt ea se poate face cu mijloace materiale reduse și cu o muncă neînsemnată.”

Diodor din Sicilia, *Biblioteca istorică*

1. În ce fel și pentru ce era folosită apa Nilului de către egiptenii din Antichitate?

2. Cum se realiza însămânțarea grâului în Egiptul Antic?

3. Prin ce se deosebea cultivarea grâului la egiptenii din Antichitate față de alte popoare antice, conform autorului?

• Citește textul de mai jos și răspunde la cerințe.

„Domnia a fost atribuită lui Saul, fiul lui Chiș. La primirea veștii, el s-a ascuns, ca să nu pară, după opinia mea, că era atât de ahtiat după putere. Căci Saul își vădea astfel cumpătarea și modestia, fiindcă în vreme ce alții de-abia își stăpânesc bucuria pricinuită de un succes mărunț și se ivesc în fața tuturor, el, care fusese ales să fie rege peste un popor numeros, se arăta atât de puțin dispus să se fălească cu noua sa demnitate. [...] Apoi prorocul a spus: *Acesta este cel pe care Domnul vi l-a dat ca rege. Iată cum îi întrece pe toți și merită să vă fie conducător!* Apoi poporul a strigat: *Trăiască regele!*”

Flavius Josephus, *Antichități iudaice*

1. Cui i-a fost atribuită domnia? Al câtelea rege al evreilor a fost Saul?

2. Cum a reacționat el la primirea veștii? Cum explică autorul comportamentul lui Saul?

3. Crezi că atitudinea lui Saul a fost calculată pentru a-i impresiona pe supușii săi?

4. Cum l-a prezentat prorocul pe Saul? Cine l-a ales de fapt pe Saul rege, conform prorocului?

5. Cum a fost aclamat Saul de către popor?

FIȘA 11 Chinezii

I. Așază termenii din lista de mai jos la locul potrivit.

Palatul Interzis, împăraților chinezi, 1925, 1987, UNESCO, 72 de hectare, lemn, milioane

_____ reprezintă o construcție de mari dimensiuni, aflată în orașul Beijing, actuala capitală a Chinei. Acest palat a fost reședința _____ în intervalul 1420-1911. În 1911, în urma unei revoluții, China a devenit republică. În _____, Palatul Interzis a devenit muzeu, iar din _____ face parte din Patrimoniul _____. Întregul complex este compus din 980 de clădiri, care se întind pe o suprafață de _____. Acestea sunt realizate din _____ și sunt reprezentative pentru arhitectura imperială chineză. Muzeul atrage anual _____ de vizitatori, ceea ce-l face una dintre cele mai populare destinații turistice din lume.

Fig. 1-2. Palatul Interzis

II. Completează următoarele enunțuri cu informația corectă.

1. _____ a fost primul împărat al Chinei.
2. Principala cereală cultivată de chinezi a fost _____.
3. Numele Chinei provine de la numele împăratului _____.
4. Pentru protejarea Chinei de invaziile din nord a fost construit _____.
5. Armata de teracotă trebuia să-l apere pe împărat în viața _____.
6. Confucianismul a fost creat de către învățatul _____.

FIȘA 13 Epopeea lui Ghilgameș

- Citește textul de mai jos și răspunde la cerințe.

„— O, Ghilgameș, unde rătăcești la voia întâmplării? Viața veșnică, pe care o urmărești, n-o vei afla. Când zeii au făurit omenirea, au hărăzit oamenilor moartea. Viața veșnică au păstrat-o pentru ei! Tu, Ghilgameș, deci, caută să-ți îndestulezi pântecul, zi și noapte bucură-te și te veselește; fiecă zi să fie o sărbătoare, zi și noapte, joacă și cântă: pune-ți veșminte frumoase, împodobește-ți părul, spală-te bine cu apă; ia aminte la copilul care te ține de mână, iubita să găsească la pieptul tău plăcere: iată ce li se cuvine muritorilor.”

Din *Epopeea lui Ghilgameș* – Sfatul hangiței Siduri

1. Ce caută Ghilgameș? Scopul său este realizabil, după Siduri?

2. Cine a făcut omenirea? Ce au primit oamenii de la creatorii lor?

3. Cum trebuie să-și trăiască viața un muritor?

4. Crezi că îndemnul „Trăiește clipa”, scris de poetul roman Horațiu, este ceea ce spune și Siduri, dar cu alte cuvinte? Argumentează!

• Citește textul de mai jos și răspunde la cerințe.

„18. Dacă sclavul acela nu spune cine-i stăpânul, să fie dus la palat, să se facă o cercetare și să fie înapoiat stăpânului său. 19. Dacă omul însă ține pe acel sclav în casa sa și sclavul este apoi găsit în această casă, omul respectiv să moară. [...] 117. Dacă cineva își vinde, din pricina datoriilor, soția, pe fiul sau pe fiica sa în schimbul unei sume de argint sau îi dă ca zălog creditorului său, ei trebuie să slujească doar timp de trei ani în casa cumpărătorului sau a creditorului lor; în anul al patrulea trebuie eliberați. [...] 205. Dacă un sclav dă o palmă fiului unui om liber, să i se taie urechea [...] 282. Dacă un sclav îi spune stăpânului său: „Tu nu ești stăpânul meu, acesta să dovedească totuși că e vorba de sclavul său și apoi să-i taie sclavului urechea.”

Din Codul lui Hammurabi – sec. al XVIII-lea î.H.

1. De ce crezi că în acest cod de legi sunt atât de multe referiri la sclavie?

2. Conform fragmentului de mai sus, codul oferea drepturi egale tuturor oamenilor? Argumentează!

3. Potrivit informațiilor din textul de mai sus, copiii și soția erau proprietatea bărbatului?

4. Cum ți se pare Codul lui Hammurabi în comparație cu Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948), în condițiile în care Codul oferă drepturi doar anumitor oameni, iar Declarația oferă drepturi egale tuturor oamenilor?

5. Ce fel de pedepse erau aplicate sclavilor? De ce crezi că erau ele exagerat de brutale?

• Studiază imaginile de mai jos și răspunde la cerințe.

1. La ce crezi că foloseau vasele din imaginile de mai sus?

2. Cum crezi că erau confecționate? Caută detalii online.

3. Conform imaginilor de mai sus, vasele grecești aveau doar o valoare practică sau și una artistică?

4. Definește cuvântul *amforă*.

FIȘA 17 Adevăr și legendă: Legendele Olimpului. Războiul Troian

- Citește textul de mai jos și răspunde la cerințe.

„Palatul din Cnossos se ridica pe panta unei coline. Aripa în care se afla apartamentul regal avea patru etaje. Una dintre intrările principale – rezervată suveranului și oaspeților – apărea la capătul unui drum în trepte, lat de 5 m și lung de 80 m, umbrit de un portic. Drumul trecea pe un pod construit pe nouă arcuri impunătoare. La jumătatea drumului era un pavilion de primire pentru oaspeți, cu mai multe încăperi, cu rezervoare mari de apă, cu bazine și băi, cu căzi de teracotă și cu instalații de încălzire a apei. Alături de pavilion, un mic rezervor de apă săpat în stâncă. Totul era prevăzut cu un confort necunoscut în nicio altă țară a epocii; un confort care va reapare numai mult mai târziu, în vilele romane.”

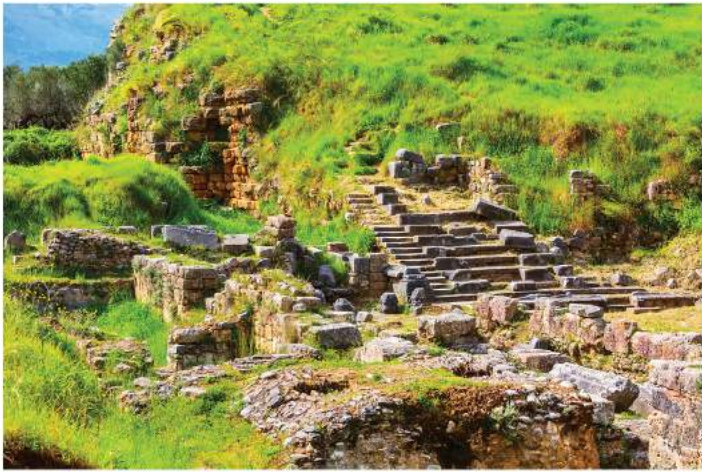
Ovidiu Drimba, *Istoria culturii și civilizației*, vol. II

1. De ce fel de confort se bucura suveranul Palatului din Cnossos?

2. Indică existența atâtor surse de aprovizionare cu apă faptul că locuitorii palatului apreciau igiena corporală?

3. Faptul că un asemenea confort nu se mai găsea în acele vremuri în altă parte ne permite să credem că civilizația cretană era foarte evoluată?

4. Unde și când a fost atins din nou un asemenea grad de confort, conform sursei de mai sus?

I. Studiază textul și imaginea alăturată și răspunde la cerințe.

„Așadar, este clar că statul este din natură anterior individului, căci întrucât individul nu-și este suficient, el este față de stat ca mădularele unui corp față de acesta, iar pe de altă parte, dacă nu poate ori nu are trebuință să se întovărășească în societate, datorită suficienței sale, atunci nu este membru al statului, ci ori fiară, ori un zeu. Așadar, din natură există în toți instinctul pentru o asemenea comunitate.”

Aristotel, *Politica*

1. Care este natura statului, conform lui Aristotel?

2. Cum este individul în raport cu statul?

3. Ce spune Aristotel despre un individ care nu are nevoie să trăiască în societate?

4. De unde au oamenii instinctul de a trăi împreună în societate?

5. Sparta a fost unul dintre polisurile importante din Grecia Antică? Enumeră și alte polisuri pe care le consideri importante.

II. Citește textele de mai jos și răspunde la cerințe.

A. „Nu s-ar putea deci tăgădui că educația copiilor trebuie să fie unul dintre obiectivele de căpetenie ale grijii legiuitorului. Pretutindeni unde educația s-a nesocotit, statul a primit din pricina aceasta o lovitură funestă. Aceasta din cauză că legile trebuie să fie în legătură cu principiul Constituției și pentru că moravurile particulare ale fiecărei cetăți asigură păstrarea statului, după cum tot ele i-au hotărât cea dintâi formă. Moravurile democratice conservă democrația; cele oligarhice conservă oligarhia; și cu cât moravurile sunt mai curate, cu atât statul este mai întărit.”

Aristotel, *Politica*

B. „Apoi, luând în mână conducerea poporului, Pericle, care de tânăr se ilustrase prin acuzația adusă lui Cimon pentru modul cum acesta administrase expediția din Tasos, constituția deveni și mai democratică. Pericle a mai redus unele dintre prerogativele Areopagului, și mai cu seamă a făcut poporul să-și îndrepte toată atenția asupra flotei, și pe aceasta s-a bizuit poporul când a acaparat din ce în ce mai mult conducerea treburilor publice.”

Aristotel, *Statul atenian*

C. „Exista o mare inegalitate între spartani, fiindcă majoritatea populației era nevoiașă, în timp ce toată averea era concentrată în câteva mâini. Prin urmare, pentru a scoate poporul din ghearele aroganței, luxului, invidiei și crimei, și pentru a-l ține la adăpost de nenumăratele dorințe și ispite, a impus o nouă împărțire a averilor și terenurilor prin care toți au devenit egali.”

Plutarh, *Lycurg*

1. Ce spune sursa A despre educația copiilor?

2. Ce pericole pândesc statul care nesocotește educația tinerei generații?

3. Conform sursei A, educația este cea mai bună pavăză pentru democrație?

4. Cum aveau să fie pedepsiți comandanții persani care nu ar fi reușit să împiedice fuga grecilor?

5. Cum i-a convins Temistocle pe ceilalți greci să lupte la Salamina?

6. Ce aveau de gând să facă atenienii dacă ceilalți greci nu le-ar fi ascultat planul?

7. Ce șanse ar fi avut flota grecilor dacă atenienii ar fi plecat?

8. Cum s-a încheiat Bătălia de la Salamina?

9. Ce mare izbândă terestră au obținut grecii după Bătălia de la Salamina?

10. A mai încercat Xerxes să ocupe Grecia?

FIȘA 19 Histria, Tomis și Callatis

I. Alege varianta corectă de răspuns.

1. Grecii antici numeau Marea Neagră:

- a. Pontus Euxin; b. Mare Nostrum; c. Propontida.

2. Pontus Euxin înseamnă:

- a. Marea Ospitalieră; b. Marea Neospitalieră; c. Marea Furtunoasă.

3. Colonia Histria a fost întemeiată în secolul:

- a. al VIII-lea î.H. b. al VII-lea î.H. c. al VI-lea î.H.

4. Astăzi, pe locul coloniei Tomis se află orașul:

- a. Mangalia; b. Tulcea; c. Constanța.

5. Coloniștii care au întemeiat Callatis proveneau din:

- a. Atena; b. Heracleea Pontică; c. Milet.

Fig. 1. Ruinele cetății Tomis

II. Completează enunțurile cu informațiile din lista de mai jos.

grâne, miere, sclavi, moneda, scrisul, roata olarului, vinuri, ceramică, podoabe, Mangalia, Histria, Tomis, Callatis.

1. Grecii au întemeiat în Dobrogea trei colonii: _____ .
2. Pe locul coloniei Callatis astăzi se găsește orașul _____ .
3. Grecii vindeau băștinașilor _____ .
4. Geto-dacii au preluat de la greci _____ .
5. Geto-dacii vindeau grecilor _____ .

III. Stabilește valoarea de adevăr a următoarelor enunțuri.

1. Grecii nu au întemeiat colonii în Dobrogea. A F
2. Colonia Tomis a fost întemeiată de cartaginezi.
3. Histria a fost creată de coloniști veniți din Milet.
4. Callatis este o colonie din Asia Mică.
5. Primele monede emise pe teritoriul României au fost bătute de coloniile grecești din Dobrogea.

Fig. 2. Drachma histriană

• Citește sursele de mai jos și răspunde la cerințe.

A. „O parte dintre eleni au plecat, dar Leonida și oamenii din juru-i s-au pregătit să rămână pe loc. Se povestește că Leonida însuși i-ar fi trimis pe cei dintâi, dorind ca ei să rămână teferi. El socotea că pentru el însuși și pentru spartanii ce se aflau acolo ar fi fost o mare ocară să-și părăsească poziția, pentru a cărei apărare veniseră. [...] Leonida căzu în toiul bătăliei, după ce luptase cu vitejie. Spartanii se apărară cu săbiile, cu mâinile și chiar cu dinții. Dar barbarii i-au copleșit cu săgețile lor, unii atacându-i din față, după ce dărâmară zidul de apărare, iar alții împresurându-i din toate părțile.”

Herodot, *Istoriei* – Despre Bătălia de la Termopile

B. „Tucidide din Atena a scris istoria războiului dintre peloponezi și atenieni. El s-a pus la lucru de cum a izbucnit, pentru că s-a așteptat să fie mare și să întrecă prin însemnătate toate războaiele dinainte. Asta o deducea din faptul că amândoi potrivnicii l-au început pregătiți și din aceea că vedea tot neamul elen punându-se alături de unul din ei. Într-adevăr, aceasta a fost cea mai mare zguduire pentru eleni, parte din barbari și, poate, chiar pentru omenire.”

Tucidide, *Războiul Peloponeziac*

1. De ce au plecat ceilalți eleni?

2. De ce au rămas Leonida și spartanii pe loc?

3. Ce s-a întâmplat cu regele Leonida și cu spartanii din jurul său?

4. Crezi că rezistența eroică a spartanilor a fost de vreun folos grecilor? Argumentează!

5. Cine, când și de ce a scris Istoria Războiului Peloponeziac?

6. Cum a dedus Tucidide faptul că războiul avea să fie de o mare importanță?

7. Pentru cine a fost acest război o mare „zguduire”? Ești de acord cu afirmația autorului?

FIȘA 21 Bătălia de la Maraton

- Studiază textul și imaginile de mai jos și răspunde la cerințe.

Fig. 1. Fidipide aduce la Atena vestea victoriei

Fig. 2. Hopliți greci în formație de luptă

„În Bătălia de la Maraton, au murit dintre barbari cam la șase mii patru sute de bărbați, iar dintre atenieni – o sută nouăzeci și doi, prin urmare, cam atâția au căzut din ambele tabere.”

Herodot, *Istoriile*

1. De ce crezi că îi numește Herodot pe persani barbari? Superioritatea grecilor față de persani era doar militară?

2. Câți persani au murit? Dar greci? Sunt cifrele veridice având în vedere disproporția dintre pierderile celor două tabere? Putem să-l acuzăm pe Herodot de părtinire?

3. Cine a fost Fidipide? Ce veste a adus el la Atena? Ce probă olimpică a fost creată în amintirea sa?

I. Studiază textele de mai jos și răspunde la cerințe.

A. „A cerut să i se aducă din sanctuar sarcofagul cu resturile pământești ale lui Alexandru cel Mare. După ce l-a contemplat, și-a arătat aprecierea pentru el punând pe sarcofag o coroană de aur și presărând flori. Apoi a fost întrebat dacă vrea să vadă și mormintele Ptolemeilor, dar a răspuns: «Am vrut să văd un rege, nu cadavre.»”

Suetonius, *Istoria celor doisprezece Cesari* – Augustus la mormântul lui Alexandru cel Mare

B. „...Alexandru, înainte de a muri la Babilon, otrăvit de un sfetnic al său...”

Iordanes, *Getica*

1. Cine a cerut să i se aducă sarcofagul lui Alexandru cel Mare, potrivit sursei A?

2. Unde a fost înmormântat Alexandru cel Mare? A fost descoperit mormântul său? Caută detalii online.

3. Cum și-a arătat Augustus aprecierea față de Alexandru cel Mare, potrivit sursei A?

4. De ce crezi că îl aprecia Augustus pe Alexandru cel Mare?

5. Unde a murit Alexandru cel Mare, conform sursei B?

6. Cât de credibilă crezi că este varianta otrăvirii sale? Cine ar fi avut interes ca el să moară?

Fragment dintr-un mozaic roman reprezentându-l pe Alexandru cel Mare

II. Studiază imaginea alăturată și răspunde la cerințe.

1. Când a avut loc Bătălia de la Issos, împotriva cui a luptat Alexandru acolo și cine a câștigat?

2. Cum se numea celebrul cal al lui Alexandru cel Mare, prezent și în acest mozaic?

Frumos și cunoaștere în lumea greacă

FIȘA 23

I. Pune următorii termeni sub imaginea corespunzătoare: *Stilul doric, Stilul ionic, Stilul corintic.*

II. Pornind de la cele două imagini, enumeră elementele componente ale unui teatru grecesc.

FIȘA 24 Acropola ateniană

I. Încercuiește monumentele de mai jos care **NU** se află pe Acropola din Atena.

COLOSSEUM	PARTENON	EREHTEION
COLUMNNA LUI TRAIAN	TEMPLUL ATENEI	NIKE
PIRAMIDA LUI KEOPS	PROPILEE	GRĂDINILE SEMIRAMIDEI
MAUSOLEUL DIN HALICARNAS	TEATRUL LUI DIONYSOS	
TEATRUL LUI HERODES ATTICUS		PANTHEON

II. Rescrie enunțurile astfel încât ele să exprime un adevăr.

1. Clădirile de pe Acropola din Atena au fost ridicate de perși.

2. În anul 490 î.H., perșii conduși de împăratul Darius au distrus Acropola.

3. Acropola a fost înfrumusețată prin grija lui Temistocle.

4. Lucrările din timpul lui Pericle au fost conduse de Praxiteles.

5. Fidias nu a apucat să lucreze la monumentele de pe Acropola din Atena.

6. În Epoca contemporană, monumentele Acropolei ateniene au devenit lăcașe de cult creștine ori musulmane.

I. Alege varianta corectă de răspuns.

- Doriforul este o sculptură realizată de:
 - Policlet;
 - Myron;
 - Praxiteles.
- Discobolul este o sculptură realizată de:
 - Policlet;
 - Myron;
 - Praxiteles.
- Zeus din Olimpya este o sculptură realizată de:
 - Policlet;
 - Myron;
 - Fidias.
- Cel mai important autor de comedii a fost:
 - Eschil;
 - Aristofan;
 - Sofocle.
- Prima prezicere a unei eclipse de soare a fost realizată de:
 - Pitagora;
 - Thales din Milet;
 - Euclid.

*Discobolul
(reproducere)*

II. Realizează corespondența corectă între termenii din cele două coloane.**A**

Euclid
Arhimede
Eratostene
Aristarh
Hipocrate

B

medicină
mișcarea de revoluție
Ciurul lui Eratostene
pârghia
Elementele

III. Stabilește valoarea de adevăr a următoarelor enunțuri.

- Pitagora a determinat, cu ajutorul umbrelor, înălțimea Piramidei lui Keops.
- Euripide a fost un dramaturg grec din Antichitate.
- Pitagora din Samos a creat teorema cu același nume.
- Eratostene din Alexandria a dovedit că Pământul este plat.
- Hipocrate a fost un renumit matematician.

A F

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

Fondarea Romei: istorie și legendă

FIȘA 27

• Citește sursele de mai jos și răspunde la cerințe.

A. „El a poruncit ca numele tuturor romanilor să fie înregistrat, iar averile lor să fie prețuite pe temeiul unui jurământ cerut de lege și pe care trebuiau să-l facă declaranții, jurând cum că vor face prețuire potrivit adevărului și cât se poate de cinstit. [...] Romanii trebuiau să treacă în registre numele tatălui, să-și arate vârsta, să-și declare soția și copiii, să spună în ce trib al Romei sau în ce sat din regiune locuiește fiecare. Se hotăra ca acela ale cărui declarații nu ar fi avut loc în condițiile cerute de legi să fie pedepsit prin confiscarea bunurilor, biciuit și vândut ca sclav. Această lege a dăinuit la romani multă vreme.”

Dionysios din Halicarnas, Antichitățile romane – Despre reformele regelui Servius Tullius

B. „Senatul are, mai întâi, dreptul de a dispune de vistieria statului. El hotărăște, deopotrivă, ce va trebui să intre și să iasă din tezaur. Fără o hotărâre a senatorilor, cvestorii nu pot întrebuița nimic din vistierie, chiar pentru nevoile mărunte ale republicii, făcând excepție doar cheltuielile care privesc pe consuli. [...] Cât privește o cheltuială foarte importantă și care le întrece pe toate celelalte, anume aceea pe care cenзорii o fac din cinci în cinci ani ca să înalțe sau să repare clădiri publice, Senatul trebuie s-o aprobe și pe aceasta, dând învoire consulilor să întrebuițeze banii respectivi.”

Polibius, Istorii – Despre puterile Senatului roman

1. Cum se numește astăzi măsura prin care sunt numărați locuitorii unei țări? Caută detalii online!

Four horizontal lines for writing the answer to question 1.

2. Ce date trebuiau să treacă romanii în registrul public?

Four horizontal lines for writing the answer to question 2.

3. De ce crezi că avea nevoie statul roman de respectivele informații? Care era utilitatea lor?

Eight horizontal lines for writing the answer to question 3.

4. Cum erau pedepsiți cei care refuzau să ofere informațiile cerute?

5. Care era cea mai importantă îndatorire a Senatului?

6. Consulii puteau cheltui sume din vistierie fără aprobarea Senatului?

7. Cine aproba ridicarea sau repararea clădirilor publice?

8. Crezi că e o soluție bună ca toate cheltuielile publice să fie aprobate de un organism compus din mai multe persoane, așa cum era Senatul? Argumentează!

• Citește sursele de mai jos și răspunde la cerințe.

A. „Se spune că Cezar era de statură înaltă, cu pielea albă și era vânjos; era împlinit la față și ochii îi erau negri și vioi; [...] Era cel mai desăvârșit călăreț și militar, rezistând la eforturi neînchipuit de mari. Parcurgea distanțe foarte lungi cu o iuțea de necrezut: făcea în fiecare zi câte 100 000 de pași. E greu de spus dacă dădea mai multă dovadă de prevedere sau de îndrăzneală în campaniile sale; niciodată nu-și ducea armata fără a cerceta mai înainte drumurile, dacă nu cumva era primejdia vreunei capcane dușmane. Iar în Britania a debarcat doar după ce s-a informat despre porturi, navigație și posibilități de acostare. [...] În felul acesta, și-a făcut o armată foarte credincioasă și vitează.”

Suetoniu, *Viețile celor doisprezece Cezari*

B. „Când se așeză pe scaun, conspiratorii îl înconjură părând că-și fac datoria. Imediat, Cimber, care-și luase asupra-și primul rol, se apropie de el, ca pentru a-l ruga ceva. În momentul când Cezar refuză cu un gest amânând chestiunea pe altă dată, acesta îi smulse toga de pe amândoi umerii. Atunci, Cezar strigă: *Dar ăsta e un act de violență*. Îndată unul din cei doi Cassius îl răni pe la spate, ceva mai jos de gât, cu pumnalul, Cezar străpuse cu condeiul de scris brațul lui Cassius. Încercând să se ridice, fu împiedicat de altă lovitură. Când văzu că din toate părțile este amenințat de pumnale, își acoperi capul cu toga. [...] După asasinat, toți au fugit. Cadavrul a rămas întins puțin timp, până când cei trei sclavi l-au așezat într-o lectică cu un braț atârându-i în jos și l-au adus acasă. [...] Niciunul dintre asasinii lui n-a supraviețuit mai mult de trei ani și niciunul n-a murit de moarte bună.”

Suetoniu, *Viețile celor doisprezece Cezari*

1. Ce spune autorul despre calitățile fizice ale lui Cezar?

2. Ce fel de comandant militar era Cezar, potrivit lui Suetoniu?

3. Ce fel de armată și-a creat Cezar?

4. Cum a fost asasinat Cezar?

5. Cum s-a comportat Cezar în fața asasinilor?

6. Ce s-a întâmplat cu trupul său?

7. Ce soartă au avut asasinii lui Cezar?

Asasinarea lui Cezar – pictură de Vincenzo Camuccini

FIȘA 30 Viața cotidiană în lumea romană

- Citește sursa de mai jos și răspunde la cerințe.

„La școala retorului, tânărul cetățean se forma pentru rolul lui de bază. I se propuneau procese fictive și tratându-le, el învăța, în același timp, regulile fundamentale ale dreptului. Cunoașterea juridică și câștigarea abilității în oratorie erau strâns legate. Noi știm însă de la Cicero că un orator desăvârșit trebuie să posede o vastă cultură generală. Spiritele superioare nu se mulțumeau să posede numai tehnica. Elocința nu era un scop în sine. [...] De aceea, nu rareori studiile erau completate prin audierea cursurilor filosofilor. Pentru aceasta, adesea, tânărul roman mergea la Atena, Pergam, Alexandria sau Rodos, într-unul din centrele unde trăiau și dădeau lecții filosofi celebri.”

Pierre Grimal, *Viața în Roma Antică*

1. Care era rolul de bază al unui cetățean din înalta societate?

2. Ce trebuia să dețină un orator desăvârșit?

3. Ce este elocința? Caută detalii online!

4. Unde erau completate studiile? De ce acolo?

5. Ce este un filosof? Caută detalii online!

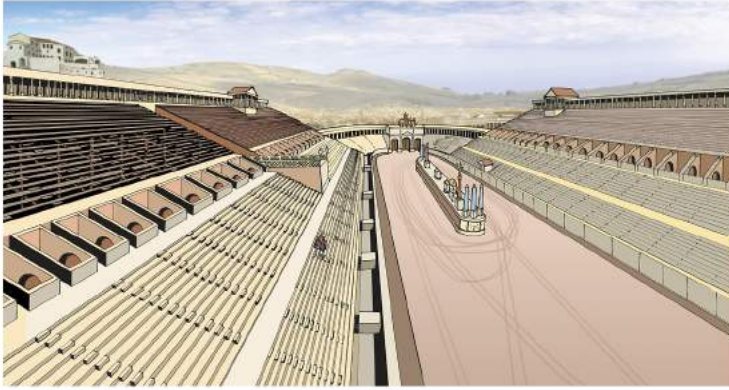
6. Cine a fost Cicero? Caută detalii online!

Orașul și monumentele publice

FIȘA 31

- Identifică construcțiile romane din imaginile de mai jos.

FIȘA 32 Colosseumul și gladiatorii

- Studiază imaginile de mai jos și răspunde la cerințe.

Fig. 1. Mozaic reprezentând gladiatori răpuși în luptă (sec. al IV-lea d.H.)

Fig. 2. Un retarius, gladiator înarmat cu o plasă și un trident, luptă împotriva unui secutor, înarmat cu sabie și scut

Fig. 3. Gladiator victorios – pictură din sec. al XIX-lea

1. Ce erau gladiatorii? Cum devenea o persoană gladiator?

2. Cum se sfârșea de obicei o luptă între gladiatori?

3. Ce era un *retarius*? Dar un *secutor*?

4. În ce scop se desfășurau luptele cu gladiatori?

I. Alege varianta corectă de răspuns.

1. Ruinele orașului Pompei se află lângă apele golfului:

a) Biscaya;	b) Napoli;	c) Corint.
-------------	------------	------------
2. Ruinele orașului Pompei se găsesc la poalele vulcanului:

a) Etna;	b) Stromboli;	c) Vezuviu.
----------	---------------	-------------
3. Erupția care a distrus orașul Pompei s-a produs în data de:

a) 24 august 79 d.H.;	b) 24 august 78 d.H.;	c) 24 august 80 d.H.
-----------------------	-----------------------	----------------------
4. Orașul Pompei a fost distrus în timpul domniei împăratului:

a) Vespasian;	b) Titus;	c) Domițian.
---------------	-----------	--------------
5. Pe lângă Pompei au fost distruse și așezările:

a) Herculaneum și Stabiae;	b) Herculaneum și Cumae;	c) Herculaneum și Brundisium.
----------------------------	--------------------------	-------------------------------
6. Primele săpături arheologice au început în secolul:

a) al XX-lea;	b) al XIX-lea;	c) al XVIII-lea.
---------------	----------------	------------------
7. Astăzi, ruinele orașului Pompei formează:

a) o arie naturală protejată;	b) un muzeu în aer liber;	c) părți ale unei proprietăți private.
-------------------------------	---------------------------	--

II. Identifică în imaginile de mai jos elementele principale ale arhitecturii provinciale romane.

Fig. 1-2. Vila Vettii, Pompei, Italia

FIȘA 34 Armata romană

- Citește sursa de mai jos și răspunde la cerințe.

„Aici nu se poate să nu admirăm perspicacitatea romanilor care s-au preocupat să aibă slujitori pricepuți nu numai la nevoile vieții zilnice, ci și la treburile războiului. [...] Nicio harababură nu le destramă obișnuitele rânduri de luptă, nicio spaimă nu-i face să-și piardă capul, nicio oboseală nu-i istovește; aceasta le dă mereu certitudinea victoriei asupra unor adversari care nu sunt niciodată pe măsura lor. N-ar fi o greșeală să se spună că exercițiile romanilor sunt bătălii nesângeroase, iar bătăliile niște exerciții sângeroase. Nici în cazul unui atac prin surprindere, dușmanul nu-i poate dovedi.”

Flavius Josephus, *Istoria războiului iudeilor împotriva romanilor*

1. Ce crede autorul că trebuie să admirăm la romani?

2. Cum se comportau armatele romane pe câmpul de luptă?

3. Pe ce se baza superioritatea romanilor asupra adversarilor lor?

4. Cum erau exercițiile romanilor?

5. Cum erau bătăliile romanilor?

6. Era de vreun folos atacarea romanilor prin surprindere?

• Completează casetele de mai jos cu informațiile potrivite.

Jupiter, zeul _____

Saturn, zeul _____

Marte, zeul _____

Vesta, zeița _____

Iunona, zeița _____

Diana, zeița _____

Neptun, zeul _____

Ceres, zeița _____

Mercur, zeul _____

FIȘA 36 Creștinismul

- Studiază sursa de mai jos și răspunde la cerințe.

„Dar fiindcă foarte mulți au rămas în aceeași stare și am văzut că aceștia nu își mai arată față de zei cultul și respectul cuvenit și nu îl mai cinstesc nici pe Dumnezeu creștinilor, ținând seama de infinita noastră bunătate și luând în considerare obiceiul nostru statornic potrivit căruia noi obișnuim să acordăm iertare tuturor, am decis că iertarea noastră trebuie să acționeze și în cazul lor, ca să poată exista din nou creștini și să-și ridice lăcașurile lor de adunare, așa încât să nu mai întreprindă niciun act contrar ordinii stabilite.”

Lactanțiu, *Despre moartea persecutorilor* – Despre Edictul de toleranță de la Serdica

1. Pe ce se întemeiază decizia împăratului Galerius de a nu-i mai persecuta pe creștini?

2. Ce fel de atitudine pretindea Galerius că manifesta față de supușii săi?

3. Ce drept primeau creștinii?

4. De ce primeau creștinii respectivul drept?

• Citește sursa de mai jos și răspunde la cerințe.

„Integrarea indigenilor, asimilarea lor, nu a reprezentat niciodată *programul* vreunui împărat ori al Senatului. Cucerirea unor teritorii nu însemna *anexarea* învingșilor la poporul roman biruitor. Prin urmare, o populație se romanizează pentru că dorește acest lucru. În privința limbii, situația este similară. [...] Roma nu a impus latina decât în două sectoare, unde omogenitatea lingvistică era o condiție implicită a funcționării lor: în tribunal și în armată (în aceasta din urmă, folosirea latinei nici n-a fost exclusivă). Prin urmare, expansiunea latinei nu s-a produs datorită unei voințe politice. Când două limbi vin în contact, se impune cea care are prestigiu mai mare. Așa se explică de ce latina învinge peste tot în cuprinsul Imperiului Roman, înlocuind treptat idiomurile populațiilor băștinașe, cu excepția Greciei și a Răsăritului grecofon. A vorbi latinește prezenta avantaje pentru cei cucerțiți, era limba administrației, fiseului, armatei, comerțului.”

M. Bărbulescu, Dennis Deletant, Keith Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*

1. Conform sursei de mai sus, romanizarea a fost un proces intenționat?

2. Care erau sectoarele în care Roma a impus limba latină? De ce?

3. Cum se impune o limbă în detrimentul alteia?

4. În care părți ale imperiului nu a reușit latina să se impună? De ce?

5. Ce avantaje prezenta folosirea limbii latine?

FIȘA 38 Geții și dacii. Rânduiești, obiceiuri, credințe

I. Citește textele de mai jos și răspunde la cerințe.

A. „Iată în ce chip se consideră tracii nemuritori: Ei nu cred că mor, ci că cei care au decedat se duc la zeul Zamolxis; unii dintre ei mai dau acestui zeu numele Gebeleizis. La fiecare cinci ani, ei trimit câte unul dintr-înșii, desemnat de sorți, ca sol, la Zamolxis și-l însărcinează cu toate câte le cer fiecare. [...] Tot acești traci, când fulgeră și tună, aruncă săgeți în sus spre cer, ca să amenințe divinitatea, căci ei nu cred că există o altă divinitate decât a lor.”

Herodot, *Istoriei*

B. „Apoi, când au ieșit din semănături, Alexandru luă în persoană comanda cavaleriei așezate la aripa dreaptă, iar comanda falangei orânduiești în careu o dădu lui Nicanor. Geții, cari adunaseră o armată de vreo 4 000 de călăreți și mai bine de 10 000 de pedestrași, nu au rezistat însă nici măcar primului atac al călărimii – pentru că nu se așteptaseră defel la îndrăzneala lui Alexandru care, fără să facă pod peste apă, trecuse așa de ușor, într-o singură noapte, peste Istru, cel mai mare dintre toate râurile, iară de altă parte și încheietura falangei era înspăimântătoare și atacul cavaleriei irezistibil.”

Arrianus, *Expediția lui Alexandru cel Mare în Asia*

1. Care era viziunea tracilor asupra morții, potrivit sursei A?

2. Cum se numea zeul suprem al tracilor? Gebeleizis este un alt zeu, conform sursei A?

3. Cum credeau tracii că pot comunica cu Zamolxis/Gebeleizis?

4. Ce făceau tracii atunci când ploua și fulgera, după sursa A?

5. Cum și-a organizat Alexandru cel Mare trupele?

6. Ce efective aveau trupele geților?

7. Cum s-au comportat războinicii geți? Cum explică sursa B succesul macedonenilor?

II. Citește textul de mai jos și răspunde la cerințe.

• Coiful de la Coțofenești, jud. Prahova, a fost descoperit întâmplător în 1928, de către un copil. Este făcut din aur pur, cu multă măiestrie, și cântărește aproape un kilogram. Probabil, cei doi ochi, de deasupra deschiderii, după cum au speculat unii istorici, aveau un rol spiritual apărându-l pe proprietar de magia inamicului. Astăzi, artefactul, care datează din sec. al IV-lea î.H., se află la Muzeul Național de Istorie a României.

Coiful de la Coțofenești, jud. Prahova

1. Unde și când a fost descoperit coiful? Din ce perioadă datează?

2. Ce rol aveau cei doi ochi? Unde se află coiful astăzi?

FIȘA 39 Burebista și Decebal. Războaiele daco-romane

I. Citește textele de mai jos și răspunde la cerințe.

A. „Decebal, temându-se ca nu cumva romanii, încurajați de această victorie [de la Tapae], să pornească asupra reședinței sale, tăie arborii de primprejur și pe trunchiuri puse arme, pentru ca romanii, crezând că sunt militari, să se retragă; ceea ce s-a și întâmplat.”

Cassius Dio, *Istoria romană*

B. „Decebal fu biruit prin forță, dar era cât pe aci să omoare prin viclenie și înșelăciune pe Traian; căci trimise în Moesia niște dezertori însărcinați să-lucidă, fiindcă el era totdeauna accesibil, iar atunci mai ales din cauza nevoilor războiului, primea fără deosebire pe oricine voia să-i vorbească. Dar ei nu putură să reușească, fiindcă unul dintre ei, fiind bănuț și arestat, descoperi, prin tortură, tot complotul.”

Cassius Dio, *Istoria romană*

1. Conform sursei A, cum l-a păcălit Decebal, în anul 88 d.H., pe generalul roman Tettius Iulianus?

2. De ce a recurs Decebal la această stratagemă?

3. Ce spune sursa B despre felul în care a fost biruit Decebal?

4. Ce era pe punctul să realizeze Decebal, potrivit sursei B?

5. Cum a intenționat Decebal să-l asasineze pe împăratul Traian?

6. Ce împrejurări făceau planul realizabil?

7. De ce a eșuat planul lui Decebal?

8. Având în vedere informațiile din cele două surse, crezi că Decebal a fost un mare conducător militar?

II. Studiază imaginea de mai jos, caută informații suplimentare online, și răspunde la cerințe.

Columna lui Traian, Roma (Italia)

1. Când a fost inaugurat monumentul? Cu ce scop a fost construit?

2. Unde se află localizat? Ce fel de scene sunt sculptate pe el?

FIȘA 40

**Apariția Islamului – credința musulmană.
Expansiunea militară și culturală a Islamului**

- Citește textul de mai jos și răspunde la cerințe.

„Guvernatorul arab Musa ibn Nusair își luase drept locotenent un șef berber pe nume Tariq ibn Ziyad. În anul 711, acest personaj, aflat în fruntea unei trupe de berberi musulmani, a invadat teritoriul iberic, unde statul vizigot dădea semne de slăbiciune. După ce a debarcat în golful Algesiras, în apropierea promontoriului stâncos ce avea să-i poarte numele, Djabal Tariq (Gibraltar), el l-a învins pe regele Rodrigo, urcat de curând pe tron, apoi a ocupat orașele Sevilla, Cordoba și Toledo, înainte de a-și continua înaintarea către nord. Aflând despre aceste victorii fulgerătoare, Musa s-a grăbit să i se alăture lui Tariq, cu un contingent mai numeros, compus din arabi și berberi. Luând în stăpânire podișul Extremadura, unde unele orașe încercaseră să opună rezistență, el a zdrobit resturile armatei vizigote în septembrie 713, la Salamanca, și s-a instalat la Toledo, unde a emis o monedă consacrand anexarea Spaniei de către Imperiul Islamic.”

Dominique Sourdel, *Istoria arabilor*

1. Cine era Tariq ibn Ziyad?

2. Ce a făcut el?

3. De ce a atacat regatul vizigot?

4. Unde a debarcat Tariq?

5. Ce rege a fost învins de Tariq? Ce orașe a ocupat liderul berber?

6. Cum a reacționat Musa la aflarea succeselor lui Tariq?

7. Ce zonă a fost luată în stăpânire de Musa?

8. Ce a însemnat baterea monedei de aur?

Strâmtoarea Gibraltar văzută dinspre Europa

FIȘA 41 Formarea popoarelor europene. Etnogeneza românească

I. Încercuiește doar acele popoare care NU sunt de origine neolatină.

GERMANII	MAGHIARII	ENGLEZII	SÂRBII
FRANCEZII	ITALIENII	CEHII	GRECII
RUȘII	ROMÂNII	OLANDEZII	FINLANDEZII
BULGARIII	POLONEZII	DANEZII	PORTUGHEZII

II. Alege varianta corectă de răspuns.

- În 410 d.H., Roma a fost jefuită de:
 - goți;
 - huni;
 - roxolani.
- În anul 455, Roma a fost jefuită de:
 - huni;
 - roxolani;
 - vandali.
- Regatul Vandal a fost creat de către:
 - Teodoric I;
 - Genseric;
 - Alaric.
- Statul bulgar a fost creat de:
 - Asparuh;
 - Vladimir;
 - Vayk.
- Jurământul de la Strasbourg datează din anul:
 - 801;
 - 814;
 - 842.
- Maghiarii au sosit în Europa sub conducerea lui:
 - Arpad;
 - Ștefan;
 - Vayk.
- Regele maghiar Vayk s-a creștinat în anul:
 - 1001;
 - 1000;
 - 999.

Fig. 1. Asedierea Romei de către vizigoți (410 d.H.)

III. Completează enunțurile cu informațiile din lista de mai jos.

VIII-IX, 602 d.H., romanică sau neolatină, al XVIII-lea, al IV-lea, prietenilor, Hadrian.

- Armatele romane din Asiria, Mesopotamia și Armenia au fost retrase de împăratul _____.
- Hadrian nu a retras armatele din Dacia datorită _____.
- Donariul de la Biertan datează din secolul _____.
- Donariul de la Biertan a fost descoperit în secolul _____.
- Poporul român este de origine _____.
- Majoritatea slavilor au trecut la sud de Dunăre în anul _____.
- Etnogeneza românească s-a încheiat în secolele _____.

IV. Încercuiește mai jos cele trei popoare care au contribuit la etnogeneza românească.

ROMANII	MAGHIARII	GERMANII	RUȘII
GETO-DACII	FRANCEZII	GALII	VIZIGOȚII
SLAVII	BULGARIII	POLONEZII	GRECII

V. Alege varianta corectă de răspuns.

1. Dacia a devenit provincie romană în anul:
 - a. 105;
 - b. 106;
 - c. 107.
2. Romanii au abandonat Dacia în anul:
 - a. 268;
 - b. 271;
 - c. 273.
3. Abandonarea Daciei s-a realizat în timpul împăratului:
 - a. Gallienus;
 - b. Claudius al II-lea;
 - c. Aurelian.
4. Geto-dacii au fost:
 - a. romanizați;
 - b. germanizați;
 - c. grecizați.
5. Romanii au retras din Dacia:
 - a. nobilii și preoții;
 - b. armata și administrația;
 - c. coloniștii și administrația.

Fig. 2. Fragment din Gesta Hungarorum

Fig. 3. Donariul de la Biertan

FIȘA 42 Europa creștină în mileniul I

I. Alege varianta corectă de răspuns.

1. Cele două centre de putere din Biserica Creștină erau:
a. mitropolitul și papa; b. papa și patriarhul; c. episcopul și papa.
2. Bulgarii s-au creștinat în anul:
a. 864; b. 988; c. 1000.
3. Rușii s-au creștinat în anul:
a. 864; b. 988; c. 1000.
4. Ungurii s-au creștinat în anul:
a. 864; b. 988; c. 1000.
5. Marea Schismă s-a produs în anul:
a. 1053; b. 1054; c. 1055.

Bazilica Sfântul Petru din Roma, Italia

II. Rescrie enunțurile astfel încât să exprime un adevăr.

1. Reședința patriarhului se afla la Roma.

2. Reședința papei se afla la Constantinopol.

3. Otto I a fost încoronat împărat în anul 800.

4. Statul papal a fost creat în secolul al X-lea cu ajutorul longobarzilor.

5. Avansul musulmanilor în Imperiul Bizantin a șubrezit poziția papei.

• Analizează imaginea și textul de mai jos și răspunde la cerințe.

„Venind deci el la Roma pentru a restabili pacea foarte tulburată a Bisericii, și-a petrecut acolo toată iarna. Vreme în care a primit și titlul de împărat și august. Lucru căruia i-a fost, la început, atât de potrivnic, încât spunea că n-ar fi intrat în biserică în acea zi, deși era zi de mare sărbătoare, dacă ar fi putut cunoaște dinainte intențiile papei.”

Eginhard, *Viața lui Carol cel Mare*

1. De ce a venit Carol cel Mare la Roma?

2. Ce titluri a primit Carol cel Mare? Când le-a primit?

3. Ce atitudine a avut la început față de titlurile primite?

4. Ce ar fi făcut dacă ar fi știut intențiile papei?

5. Cât de credibilă e varianta că nu-și dorea titlurile de împărat și august?

FIȘA 44 Imperiul Bizantin

- Citește textele de mai jos și răspunde la cerințe.

A. „Iustinian n-a fost om, ci duh necurat în chip de om, cum am mai spus: e lucru dovedit și poate judeca oricine după mulțimea răutăților pe care le-a adus pe capul oamenilor, deoarece prin mărimea și întinderea copleșitoare a faptelor iese la iveală puterea celui care le făptuiește. Cred că numărul celor uciși de dânsul nu poate fi cunoscut de nimeni cu de-ămănuntul, nici chiar de Dumnezeu; căci mai degrabă ar număra cineva tot nisipul mărilor decât jertfele acestui împărat.”

Procopius din Caesarea, *Istoria secretă*

B. „Opera politică a lui Iustinian este dominată, de departe, de marea încercare de recucerire a Occidentului roman de sub tirania barbară. Ea se înscrie în efortul de reconstituire a vechiului orbis Romanus, dislocat în jumătatea sa vestică de clanurile germanice un secol mai devreme. Împăratul aruncă în luptă imensul tezaur adunat de politica chibzuită a lui Anastasius și superioritatea în oameni, în organizare și în tehnică militară a imperiului său.”

Stelian Brezeanu, *O istorie a Bizanțului*

1. Cum îl descrie sursa A pe împăratul Iustinian (527-565)?

2. Ce a adus Iustinian pe capul oamenilor, potrivit aceleiași surse?

3. Ce spune sursa A cu privire la numărul oamenilor uciși de Iustinian?

4. Cine poate cunoaște numărul celor uciși?

5. Care este marea realizare politică a lui Iustinian, după sursa B?

6. Ce voia să reconstituie împăratul?

7. Cine distrusese unitatea lumii romane?

8. Ce aruncă în luptă împăratul?

9. Care sunt avantajele de care dispunea Iustinian?

10. Pornind de la cele două surse, cum ai descrie domnia lui Iustinian?

FIȘA 45 Viața cotidiană în Evul Mediu

I. Citește textele de mai jos și răspunde la cerințe.

A. „Nici corespondența sau știrile nu circulau mai repede. O scrisoare a papei Grigore al VII-lea, emisă la Roma la 8 decembrie 1075, a ajuns la Goslar (regiunea Hartz) abia la 1 ianuarie 1076. Moartea lui Frederic I Barbarossa în Asia Mică, în a treia cruciadă, nu a fost cunoscută în Germania decât patru luni mai târziu și abia după patru săptămâni au aflat englezii că regele lor Richard Inimă de Leu fusese făcut prizonier în Austria (veste adusă de un curier special, care circula mai repede).”

Coord. Alexandru-Florin Platon, *O istorie a Europei de Apus în Evul Mediu*

B. „Asupra acestor oameni, seniorul exercită o serie de drepturi și de monopoluri, al căror produs, ridicat de o cohortă de agenți proveniți dintre servitorii săi, constituie cel mai important venit al său; drepturi pentru justiție, supravegherea drumurilor sau a piețelor, folosirea morilor și a altor echipamente colective, corvezi pentru întreținerea fortăreței, contribuții arbitrare precum birul... În chiar momentul dispariției sclaviei antice, o mare parte a populației se găsește astfel înglobată într-o nouă stare de dependență ereditară, șerbă.”

Coord. Jean Carpentier, François Lebrun, *Istoria Franței*

1. Cât de repede circulau știrile în Evul Mediu, conform sursei A?

2. De ce crezi că circulația persoanelor și a informațiilor se realiza greu în Evul Mediu?

3. Ce drepturi avea seniorul asupra țăranilor pe care îi domina?

4. De unde provenea cea mai mare parte a veniturilor seniorului? Cine colecta aceste venituri?

5. Conform sursei B, șerbia este o formă de sclavie ereditară?

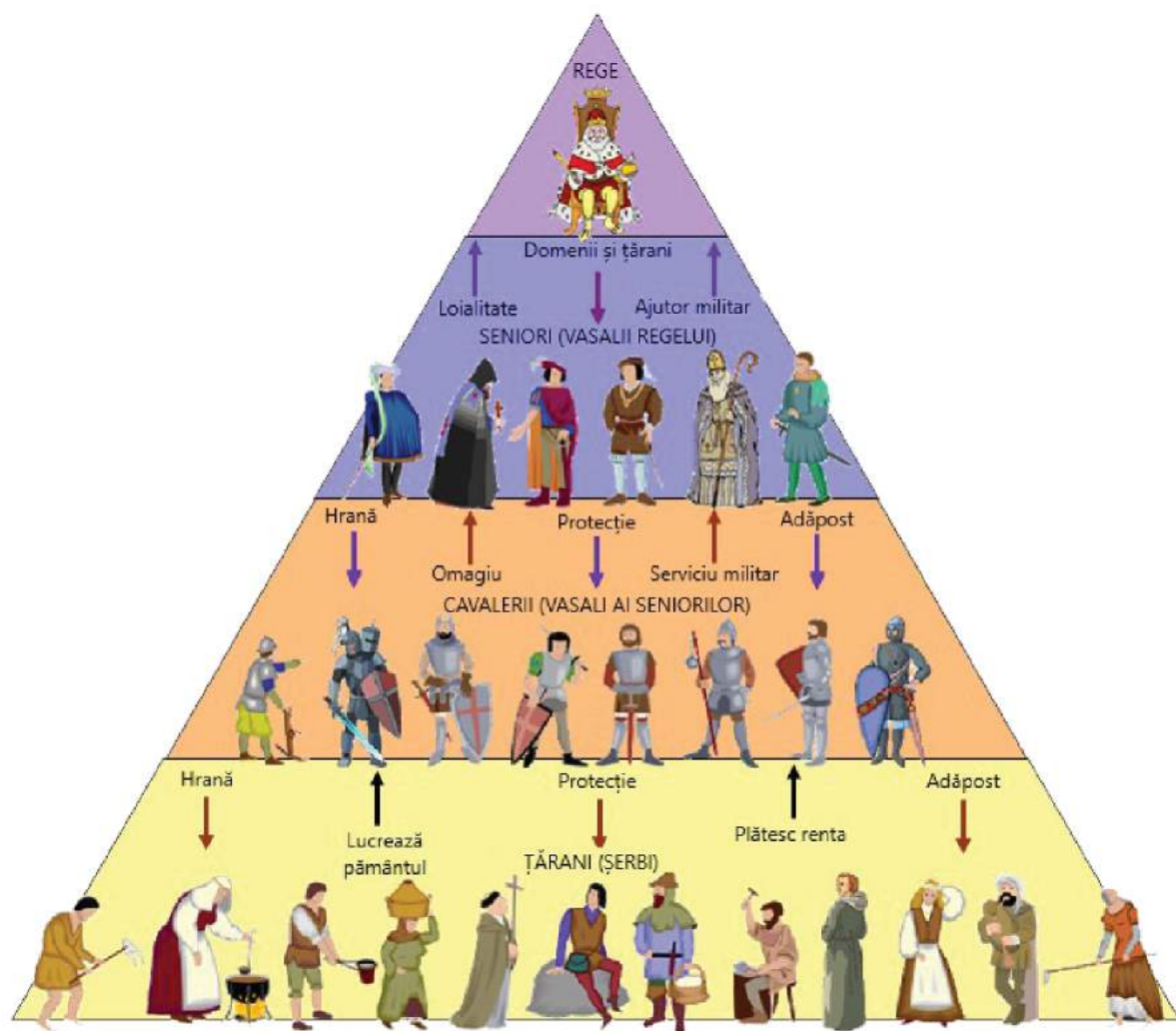
II. Studiază pictura de mai jos și enumeră pericolele care pândeau umanitatea în Evul Mediu.

Triumful Morții, pictură de Pieter Bruegel cel Bătrân

FIȘA 46 Domeniul feudal

• Studiază imaginea și enumeră drepturile și îndatoririle celor mai importante categorii sociale din Evul Mediu.

Piramida claselor sociale în Evul Mediu

REGELE: _____

SENIORII: _____

CAVALERII: _____

ȚĂRANII: _____

FIȘA 48 Cavalerism și onoare

- Studiază textul și imaginile de mai jos și răspunde la cerințe.

Turnirurile erau întreceri între cavalerii medievali, care își etalau în fața unui public numeros priceperea și îndemânarea militară. Totodată, turnirurile erau o modalitate prin care cavalerii se antrenau pentru viitoarele conflicte armate, dar și obțineau prestigiu grație victoriilor. În anumite perioade din Evul Mediu Occidental, turnirurile au fost extrem de populare. La ele participau chiar și capetele încoronate. În secolul al XV-lea, prințul francez René d'Anjou a scris *Cartea turnirurilor*, în care relatează felul în care erau organizate turnirurile în diverse țări și sugerează propriile opțiuni asupra acestui subiect. În 1559, regele Franței, Henric al II-lea (1547-1559), a decedat în urma unei răni căpătate în timpul unui turnir. Acest fapt a contribuit decisiv la decăderea acestui sport periculos.

Fig. 1. Imagine din Cartea turnirurilor

Fig. 2. Turnirul care i-a fost fatal lui Henric al II-lea

1. Ce erau turnirurile? La ce serveau ele? Cum se desfășurau?

2. Cât de populare erau? Cine lua parte ele? S-au scris cărți despre ele?

3. Cum și-a găsit sfârșitul Henric al II-lea, regele Franței? La ce a dus asta?

• Citește textele de mai jos, studiază imaginea și răspunde la cerințe.

A. „Tuturor celor care vor muri pe drum, pe uscat sau pe mare, ori în luptă contra păgânilor, li se vor ierta numai dacă păcatele. Asta le-o garantez prin puterea Domnului cu care sunt investit. [...] Domnul ne va copleși cu reproșuri dacă nu-i ajutăm pe cei care sunt creștini ca noi. Permiteți ca aceia care multă vreme au purtat războaie nedrepte împotriva credincioșilor pentru propriul folos să pornească acum contra necredincioșilor pentru a obține victoria într-un război care trebuia început demult.”

Din discursul papei Urban al II-lea ținut în Conciliul de la Clermont (1095)

B. „Sarazinii s-au adunat în jurul Sfintei Cruci, a regelui [Guy de Lusignan] și a tuturor celorlalți și au distrus Biserica. Ce ar mai fi de spus? Sarazinii au triumfat asupra creștinilor și au făcut cu ei ceea ce au dorit. Vai de mine! Ce pot să spun? Ar fi mai potrivit să ne tânguim și să plângem decât să spunem ceva. Ar trebui să descriu cu păcătoasele-mi buze cum prețioasa Sfântă Cruce, pe care a murit Mântuitorul, a căzut în mâinile necredincioșilor?”

Cucerirea Țării Sfinte de către Saladin – Despre Bătălia de la Hattin (4 iulie 1187)

Înfrângerea cruciaților în Bătălia de la Hattin

1. Ce a promis papa Urban al II-lea tuturor celor care aveau să plece în cruciadă, conform sursei A?

2. În numele cui a făcut papa respectiva promisiune?

3. Ce aveau să pățească creștinii din Vest dacă nu i-ar fi ajutat pe cei din Răsărit?

4. De ce le cerea papa creștinilor să nu mai lupte între ei?

5. Care a fost rezultatul Bătăliei de la Hattin, potrivit sursei B?

6. Ce reprezintă Sfânta Cruce și cum s-au folosit cruciații de ea? Caută detalii online.

7. Care este starea de spirit a autorului anonim a sursei A?

8. Ce s-a întâmplat cu Ierusalimul după Bătălia de la Hattin?

• Studiază imaginile de mai jos și răspunde la cerințe.

Fig. 1. Biserica Saint Gertrude (Nivelles, Belgia) – stil romanic

Fig. 2. Catedrala Sf. Mihail (Alba Iulia, România) – stil romanic

Fig. 3. Domul din Milano (Italia) – stil gotic

1. Prin ce se distinge stilul romanic?

2. Dar stilul gotic?

3. De unde vine numele stilului gotic? Enumeră trei capodopere ale acestui stil.

4. Unde și când a apărut stilul gotic?

FIȘA 51 Statele medievale: Franța, Anglia, Imperiul Romano-German

I. Alege varianta corectă de răspuns.

- Imperiul Carolingian s-a destrămat în anul:
 - 814;
 - 843;
 - 896.
- Succesorul regelui francez Ludovic al V-lea a fost:
 - Carol cel Mare;
 - Carol cel Pleșuv;
 - Hugo Capet.
- Procesul de centralizare în Franța a început în timpul regelui:
 - Filip al II-lea August;
 - Filip al IV-lea cel Frumos;
 - Carol al VIII-lea.
- Războiul de 100 de ani s-a desfășurat între anii:
 - 1300-1400;
 - 1337-1453;
 - 1400-1500.
- Wilhelm de Normandia a devenit rege al Angliei în urma bătăliei de la:
 - Poitiers;
 - Azincourt;
 - Hastings.
- Magna Charta Libertatum a fost emisă în anul:
 - 1199
 - 1215
 - 1216
- Dinastia Tudor a fost creată de regele:
 - Henric al VII-lea;
 - Henric al VIII-lea;
 - Iacob I.

II. Stabilește valoarea de adevăr a următoarelor enunțuri.

- Adunarea Stărilor Generale a fost creată în anul 1302.
- Războiul de 100 de ani a fost câștigat de Anglia.
- Parlamentul englez a fost înființat în anul 1215.
- Războiul celor Două Roze s-a desfășurat în intervalul 1455-1485.
- Otto I a fost încoronat împărat în anul 800.
- Frederic al II-lea a supus nordul Italiei.
- În 1356, s-a decis ca împărații germani să fie aleși de opt electori.

A F

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

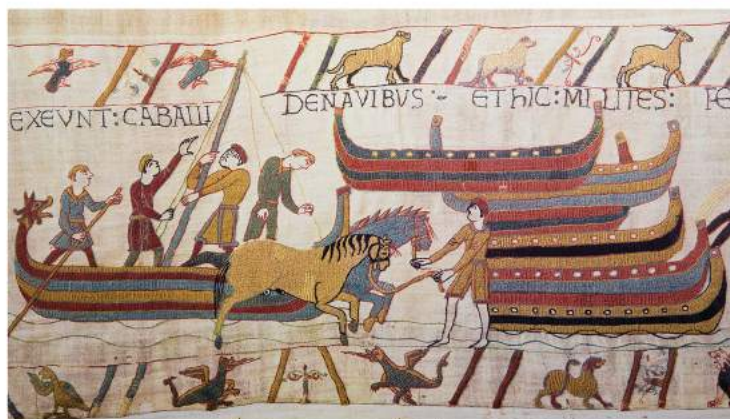

Fig. 1-2. Scene din Bătălia de la Hastings (1066), tapiseria de la Bayeux

Lumea românească și statele medievale în secolele XIV-XV. Târgoviște, Suceava

FIȘA 52

• Studiază următorul text și răspunde la cerințe.

„În același an în care a murit nevrednicul de amintire Felician, adică în anul Domnului 1330, regele și-a adunat o mare oaste – nu însă toată puterea sa armată, căci trimisese soldați la hotarele țării în diferite expediții împotriva numeroșilor săi dușmani – și la îndemnul voievodului ardelean Toma și a lui Dionisie, fiul lui Nicolae, nepotul lui Ivanca, s-a dus în persoană, în luna lui septembrie, prin Severin în țara voievodului românilor, Basarab, țară care nu poate fi locuită de un popor neobișnuit cu ea, ca să alunge din acea țară pe Basarab, sau cel puțin să dea în posesiune țara aceluia unuia dintre curtenii săi, cu toate că voievodul plătise întotdeauna cu credință darea convenită maiestății sale regelui.”

Cronica pictată de la Viena – Despre campania lui Carol Robert de Anjou în Țara Românească

1. În ce an și cu ce armată a pornit regele maghiar împotriva Țării Românești?

2. La îndemnul cui și cu ce scop a lansat această campanie?

3. Cine conducea Țara Românească și în ce relații se găsea acesta cu Regatul Ungar?

4. Ce spune cronica despre Țara Românească și locuitorii săi?

FIȘA 53

Diversitatea culturală în lumea românească: Brașov și Cluj

I. Alege varianta corectă de răspuns.

- În timpul stăpânirii maghiare, Transilvania devenit un spațiu:
 - militar;
 - comercial;
 - multicultural.
- Maghiarii i-au colonizat în Transilvania pe:
 - secui și sași;
 - ruși și bulgari;
 - polonezi și italieni.
- În final, secuii s-au așezat în:
 - nord-vestul Transilvaniei;
 - sud-estul Transilvaniei;
 - sud-vestul Transilvaniei.
- În Bătălia de la Vaslui, Ștefan cel Mare a fost ajutat de:
 - sași;
 - tătari;
 - secui.
- Orașul Sibiu a fost întemeiat de:
 - maghiari;
 - sași;
 - secui.
- Autonomia sașilor a fost garantată de regele maghiar:
 - Ștefan cel Sfânt;
 - Andrei al II-lea;
 - Carol Robert de Anjou.
- Orașul Brașov a fost atestat documentar pentru prima dată sub numele Corona în anul:
 - 1234;
 - 1291;
 - 1299.

II. Stabilește valoarea de adevăr a următoarelor enunțuri.

- Brașovul s-a dezvoltat datorită negustorilor.
- Negustorii brașoveni au primit numeroase privilegii din partea bulgarilor.
- Primul document scris în limba română este scrisoarea lui Neacșu din Câmpulung.
- Scrisoarea lui Neacșu era adresată judeului Sibiului.
- Inițial, pe locul orașului Cluj se găsea așezarea romană Apulum.
- Clujul a fost devastat în anul 1241 de către turci.
- Locuitorii Clujului au participat la Răscoala de la Bobâlna.

A F

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

Fig. 1. Biserica Neagră, Brașov

Fig. 2. Biserica medievală Sfântul Mihail, Cluj-Napoca

